

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak :

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak :

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ezen kívül minden hirdetésnél 60 fl. bélyegdíj fizetendő. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

Néhány szó az erdőkárokról.

(folytatás és vége).

Az erdőkárostitót elítéli az eljáró hatóság s kötelezi megfelelő kártérítést, büntetéspénzt, eljárási költséget s esetleg hajtópénzt az ítéletnek jogerőre való emelkedésétől számított záros határidő alatt megfizetni, nem fizetés esetében a büntetéspénz nagyságához mért bizonyos idejű szabadságvesztésre léven átváltoztatandó.

A tapasztalás azt mutatja, hogy az erdei károkat leginkább szegény sorsu emberek követik el s elég ritka eset az, hogy erre vagyonosabb ember is vetemedjék, mi természetes is, mert hiszen az ilyen méltán fél a pénzbüntetéstől, mely rajta vagyonosságánál fogva felhajtható, de meg a szégyenyérzet is jobban van benne kifejlődve s restellené, ha elzáratnék, bár ez a legtöbbször csak ál szégyenyérzet, ilyen viszonyok mellett tehát az erdőkárok legnagyobb része a birságnak szabadságvesztéssé való átváltoztatásával lesz megtorolva, miből azután a károsult erdőbirtokosnak nem hogy bármily haszna lenne, de éppen ellenkezőleg a tárgyalásokkal kapcsolatos kiadások révén még anyagi kára is van. Az az egy-két napi elzárás pedig alig alkalmas arra, hogy a megrögzött erdőkárostitót jó utra térítse, sőt ellenkezőleg, látván a könnyű menekvést, még vakmerőbb lesz gonoszságában.

Tág teret nyújt az erdőkárostitásoknak még az a körülmény is, hogy szülőt gyer-

mekéért, férjet feleségeért és viszont, vagy pedig a gazdát cselédjeért felelősségre nem vonja a törvény s ezt már a köznép is tudván, nagyon természetes, hogy az erdőkárostitást rendszeren a családnak vagy a háztartásnak az a tagja követi el, mely teljesen vagyontalan s így rajtakapás vagy kipuhatolás esetén olcsón — pár napi elzárással — menekül meg a bajból. A mit büntető törvénykönyvünk orgazdaság névvel jelöl meg, az az erdei kihágásoknál ismeretlen fogalom, pedig itt is a kártételből eredő hasznot élvező ugyanazt cselekszi, mit az tesz, ki a lopott tárgyakat elrejtí vagy saját javára fordítja. Abból, hogy a cseléd a gazdája marháit vagy juhait a tilosban legelteti, neki magának anyagi haszna csak abban az esetben van, ha erre maga a gazdája biztatja s ezért külön jutalomban részesíti, míg ellenkező esetben a saját legelő vagy takarmány megtakarítással csak a marha tulajdonosa jut némi haszonhoz, mégis ha ítélkezésre és végrehajtásra kerül a dolog, a büntetés a cselédet éri s a tilosban legeltetett marha nem lesz végrehajtás tárgyává.

Igaz, hogy az ellenkező eljárás számos visszaélésre nyújthatna alkalmat a cselédeknek, mert bosszujukat könnyen kitölthetnék gazdájukon az által, hogy barmait készakarva hajtánák be a tilosba és még maguk igyekeznének arra, hogy tetten éressenek az erdő őrizője által, de hát a cselédjének megbízhatóságára, hűségére és becsületességére felügyelni a gazdája van hivatva és nem az erdőtörvény.

A törvény intézkedik arról, hogy a szülő

gyermekének felmerült kórházi költségeit megterítse, de hogy annak kihágásaiért is szavatoljon, erre nem találunk paragrafust. Azt természetesen nem leht kívánni, hogy a szülő gyermekének minden büneért felelősségre vonassék, mert hiszen arról, hogy ha az gonosztévő lett, ő rendesen alig tehet hanem igenis, ott, hol a gyermek vagy bármely családtag a lopott fát a házhoz hozza és azt ott fel is használják, csak jogos és méltányos, hogy az okozott károkért a háztartás minden tagja egyaránt szavatojon vagyónával.

A hajtópénznek megítélése körüli eljárás-hoz is sok szó fér, a menyiben ezt csak abban az esetben ítéli meg az eljáró hatóság, ha a jószág tényleg be is lett hajtva, abban az esetben pedig, ha annak behajtása bármely körülmények folytán nem sikerült, az nem lesz megítélve. A mi szerény véleményünk szerint a hajtópénz minden olyan esetben megítélendő lenne, mikor a tilos legeltetés bebizonyul, mert hiszen nem a marhának a behajtása itt a dolog lényege, hanem maga a tilos legeltetés ténye és annak megtorlása. A tilos legeltetésen ért — kivált nagyobb számú — marhát behajtani különben is csak a legritkább esetekben sikerül, mert eltekintve a beterelésével összekötött nehézségektől, az erdőörnek gyakran még a pásztorok és kutyáik támadásai ellen kell véde-

keznie s a fegyver használatának túl szigorú megszorítása mellett szigorubb rendszabályok-hoz nem nyúlhat, sőt nem egy esetben örülnie kell, ha ő maga ép bőrrel menekülhet.

Végre arra nézve is számos panasz merül fel, hogy egyes községi előljáróságok akár könnyelműségből, akár pedig félrevezetés folytán (azt hogy rossz indulatból is, nem akarjuk hinni) olyanoknak is kiszolgáltatnak szegénységi bizonyítványkat, kiknek vagyunk van, mi által módot és alkalmat nyújtanak az erdei kihágónak a reá nézve mindig súlyosabb pénzbírságok elől való menekülésre s a nép szemében még mindig enyhébbnek talált elzárás el-szenvedésére. Igaz, hogy ez ellen van orvosság, mert a gyanakodónak módjában van a puhatolódzásra s jogorvoslattel való élésre s ha bebizonyul, hogy az előljáróság rosszhiszeműleg járt el s tudva hamis bizonyítványt állított ki, nem kerüli el méltó büntetését, de ehez a módhoz nagyon nehéz nyúlni, mert vajmi könnyen juthat a feljelentő rágalmazás bünébe s ő maga kerül a csávába, legjobb esetben pedig ellenséges viszonyba jut az érdekelt előljárókkal s magára zúditja azok neheztelését sőt haragját, már pedig az erdőörnek, ki gyakran van ráutalva az előljáróság jóidulatra, igyekeznie kell ezt lehetőleg megtartani.

Húsz év mult el azóta, hogy az erdő-

TÁRCZA.

Az én jó napom.

Hiába, az igazi vadászember, ha már elköltötte szerény ebédjét s a zsiros falatokat leöblítette egy pár busás korty saját termésével, nem szereti soká piszkálni a fogait, hanem már evés közben is mig egyik szemével a kanál felé sandít, nehogy szája helyett a fülébe öntse a levest, addig a másik szeme ott jár a szögön lógó puskán és tarisznyán s alig várja, hogy vége legyen az ebédnek.

Igy voltam én is egy szép verőfényes őszi napon. Türelmetlenül vártam az ebéd végét s szinte egész valóm bizsergett a nagy vadászhatnéktől, mintha csak sejtettem volna, hogy ez a napom sem fog hiába elmúlni. Az utolsó falat még alig szaladt le a torkomon,

már nyakamba akasztottam a vadásztarisznyát s vállra vettem a purkát, életemnek ezt a két leghüségesebb kísérőjét s előfűttenve a tácskókat és kopókat, megindultam a Maros mentén levőzfűesbe.

A Maros vize, a harcáknak ez a kedvencz tanyája ott húzódik a község közvetlen közelében s így csakhamar kiértem oda, hova szándékom volt menni, annyival hamarabb, mert a község lakossága már jól ismeri szokásomat, hogy mindenkor szívesen szóbeszédbe elegyedem utközben, csak akkor nem, mikor vadászni szándékozom, mert azt tartom, hogy a vadászatra szánt időből csak egy perczet is elrabolni vétek.

Kiérve a fűesbe. egy kis vízer közelében állapodtam meg s eleresztettem az eddig pórázon vezetett s máris nyugtalankodó kutyákat, melyek csakhamar el is széledtek a jókora fűes csalitjaiban keresni a prédát.

Mig a kutyák kötelességüket teljesítették, én magam elméláztam s a viz halk csobogása mellett elgondolkoztam mindenfeléről, kivált pedig arról, hogy

törvény életbe lépett s így elegendő idő arra, hogy annak jó és rossz vagy hiányos oldalai a szerzett tapasztalások útján felfedeztessenek, hasznos munkát végezne tehát az, ki ezeket a tapasztalatokat összegyűjtené s azokra az irányadó körök figyelmét felhívná, hogy így ezeknek módjukban álljon a mutatkozó hiányságokon segíteni.

Már magában véve az a körülmény, hogy egyes szolgabírósági kerületben éven át az erdőkároknak nem ezrei, de tizezrei kerülnek elbírálás alá s ezeknek elintézése rendszerint egyes ember vállaira nehezül, kinek ezeken kívül még egyéb ügyekkel is kell bibelődnie, nagyon alkalmas a felületes eljárás alkalmazására s így nem is csoda, hogy azután az erdőkár tárgyalások megtartása éveig is elhúzódik s ugyanez áll a már meghozott ítéletek végrehajtásánál is. Igazolja ezt az időközben történt elhalálozások folytán leírásra kerülő erdőkárok szertelen nagy száma.

Hogy a mutatkozó bajokon segítve legyen, okvetlenül szükséges lenne az erdőtörvény megfelelő módosítása és az erdőkárookra kiszabandó büntetések szigorítása, legkivált pedig az egyetemlegesség megfelelő körvonalozása.

A tölgyek elterjedése és mostani állapota.

Közli: Krisán György.

Magyarországon az összes fanemek közül egyik sem volt az irtásnak és a túlságos, mértéket nem ismerő kihasználásnak annyira kitéve, mint a tölgy s mégis daczára ennek a vandalizmussal határos pusztításnak, mely tölgyes állabainkat nagymértékben megapasztotta, hazánk az európai államok közt ezek gazdagságában mondhatni még mindig az első helyen áll. Tölgyfa készítményeink, a különféle fűrészelt áruk, dongák, vasuti talpfák jó minősége magára vonta nyugoti földrészünk figyelmét s ezek könnyen találtak az ottani piacon elhelyezést.

Magyarországon a tölgyesek által elfoglalt összes terület mintegy 3, 714, 807 kat. holdat tesz ki 6, 003, 505 tömör köbméter évi fahozammal.

A nemes tölgyfajok és a cser közt ez a terület és fahozam a következőleg oszlik meg:

1. Tölgy szálerdő 1, 411, 549 kat. hold évi s holdankénti 1.75 tömör köbméter fahozammal s így az összes termelés 2, 480, 970 tmkmt. tesz.

2. Tölgy sarjerdő 1, 403, 156 kat. hold, holdankint 1.50 tmkmb. összesen 2, 105, 935 tmkb. évi hozammal.

3. Cser szálerdő 434, 891 kat. hold, holdankint 1.74, összesen 758, 477 tm évi hozammal.

4. Cser sarjerdő 462, 237 kat. bold, holdankint 1.43, összesen 662, 997 tömör köbméter évi fatermessel.

A Magyarországon levő összes erdők 15, 957, 587 katasztrális holdat foglalnak el, mely területben a Horvát-Slavon országi 2, 663, 095 kat. holdat kitevő erdőségek fanemek szerint a következőkép oszlanak meg; tölgy 22.28, cser 5.72, bükk 26.54, gyertyán 9.13, egyéb lombfák 7.24 és a fenyvesek 19.09 százalék.

ime valamint ez a vizecske itt a lábam mellett lassu folyásával hogy igyekszik más társához, hogy ezzel egyesülve megnagyobbodjék s azzal együtt új társat keresve siethessen segíteni a mérhetlen nagy tenger megteremtését, hasonlatosképen kellene sietniök az erdészeti és vadászati altiszteknek is az egyesülés és összetartás nemes eszméje felé. Tudja Isten, meddig tartott volna ez az én bölcselkedésem, ha egyszerre különös nesz ki nem riaszt mélézásomból.

A vizér egyik keskenyebb részén egy kis átjáró volt készítve fűzkötésből s e mellett különös locsogás hallatszott. Alig hogy oda pillantok, hát csak láttam, hogy egy vidra surran át a keskeny átjárón. Egy durranás és a gonosz halpusztító beadta a kulcsot.

Nagy örömmel vettem magamhoz a nem is várt szép prédát s gyönyörteljesen simogattam tiszta, fényes bundáját mikor egyszerre hallom a kutyáim csaholását. Eleinte csak egy-egy csahintás, de csakamar teljes erejével megindult a vadász fülnek annyira kellemes koncert.

A hajtás egyenest felém tartott s nem kellett soká várnom, már megjelent a füzes szélén egy gyönyörű róka, No, ez sem fog több tyúkot enni, sem nyulat hajszolni életében! A másik pillanatban már ott vonaglott a gonosz ragadozó végső haláltusájában.

A hajtás a füzesben azoban még egyre tart s így míg fölszedem újabb zsákmányomat s porolom ki belőle a bolhákat, fél szemem mindig ott jár a hajtás irányában s nem is hiába, mert ime nem messze tőlem kibukkan a második ravasz. Egy jól irányzott lövés ezt is leteríti.

Kopóim azonban még most sem bujnak elő, hanem keményen hajtanak tovább a csalitban s én nem tudván mire vélni a dolgot, neki indultam a sűrűségben, melynek minden zugát s így egy pár kisebb nyiladékát és tisztását is igen jó ismerem. Nem is mentem be hijába, mert csakhamar megjelent az egyik nyílason egy szépen kifejtett borz, mely természetesen szintén megcsinálta végrendeletét. nekem hagyva örökségül gyönyörű bundáját.

Számtalan történelmi adat és szájhagyomány tesz arról tanubizonyságot, hogy hazánknak olyan dombos és lapályos vidékein, hol most dús szántóföldek, rétek, kertek, szőlők és legelők terülnek el, hajdanában a legszebb tölgyesek diszlettek, sőt még verőfényesebb előhegységeinket is ezek foglalták el bükkal elegyítve, míg most már a tölgy eltűnt s helyét a bükk és egyéb lombfák foglalták el.

Szép tölgy szálerdőket találhatunk még a Béga és a Szamos mentén, a Rába lapályain és a Dráva és Száva s ezeknek mellékfolyamain vidékén, zeek mintegy jelképei a tölgyesek régi dicsőségének. A dunántúli megyék benujában nagyobb mennyiségben mutatkoznak a részben kézből való vetés, részben természetes beerdősülés által létrejött fiatal tölgyesek és sok helyütt a megkimélt sarjerdő szép szálerdővé alakult át.

A mezőgazdaság leginkább a tölgy rovására terjeszkedett és terjeszkedik még ma is, minek oka az, hogy éppen a tölgyesek azok, melyek a mezőgazdaságra alkalmas jó talaju és lapályosabb helyeket foglalják el.

Ott, hol a tölgyesek talaja minden tekintetben megfelel a mezőgazdaság követelményeinek s termő képessége gondos művelés és trágyázás mellett beláthatatlan időkre fenttartható, az ilyen irtásnak a nagyobb jövedelmezés szempontjából még van értelme és jogosultsága, de mit mondjunk azokról az irtásokról, melyek egyes vidékeken, kivált Szolnok-Doboka, Alsó-Fehér és Hunyad vármegyékben eszközöltettek, hol a meredek dombok délnek fekvő részeit megkopárosította a nép s miután pár évig krumplit, kukoriczát termelt azokon, az esőzések vigan végezték romboló munkájukat s lemosván a termő talajt, óriás területek lettek hasznavevlenekké. Az ilyen gazdálkodás méltán nevezhető

rabló gazdaságnak, hivatva arra, hogy egész nemzedékeket nyomorba ejtsen.

Nagy hátránnyal jár tölgyeseink felujtására az azokon és a beültetendő helyeken való okatlan legeltetés, mert a talajnak keményre taposása nagyban hozzájárul az ültetés eredményének meghiusításához s kivált a köves, dombos oldalakon a görgetegeket elősegíti, okozván ez által a termő talaj pusztulását. Az ilyen helyek azután teljesen elvesznek a tölgyekre nézve s az erdész kénytelen a silányabb talajjal is megelégedő alárendelt faemek ültetéséhez folyamodni.

Vasuti és táviró hálózatunk rohamos fejlődése fölötte igénybe veszi tölgyeseinket, mert míg egyrészt a vasuti talpfák és távirda póznák rengeteg faanyagot nyelnek el, addig másrészt a szállítás könnyüségéhez hozzáférhetővé teszi a fogyasztó piacokat a különféle tölgy épületfának, dongáknak és fűrészarúknak.

Bedő Albert nyug. államtitkár s volt országos főerdőmesternek 1885 évben megjelent „A magyar állam erdőségcine leírása című munkájában megemlékezik arról, hogy vasutaink 1882—1884 években átlagosan évenként mintegy 1.356,956, darab talpfát használtak fel 107,073 tm. tartalommal, ezenkívül még 17800 köbméter egyéb épületfát, melyeknek előállításához mintegy 245 630 köbm. gömbölyű fára volt szükség, miután pedig az említett mű szerint az erdei fának csak 25—40 százaléka használható fel épület és műfának, míg a többi csak tüzi és szénfára alkalmas, vagy pedig mint csúcs és ágfa az erdőn marad, ennél fogva a kitüntetett szükséglet fedezéséhez évenként mintegy 7—8 százezer köbm. évi fatermés szükséges, mi tölgyeseink évi fahozamájának 28—33 %-át teszi.

A vasuti hálózat terjeszkedésével nagy lendületet nyert a tölgyfának kivitele is, így a hivatkozott munka

Már szinte megelégettem a sok szerencsét, mert magam is azt tartom, hogy a sok a jóból is megárt de nem így gondolkoztak derék kutyáim, mert ezek ismét szétszáguldoztak újabb zsákmány keresésére.

Nem sok gondot vetve a tovább folyó hajtásra neki gyürkőztem a rókák buudájának lefejtéséhez, de a sors könyvében — melynek szerencsés lapjára voltam ma bejegyezve — az volt megírva, hogy ezt a munkát se végezhessem háborítlanul, mert míg az egyik rókát nyúztam, egy nyulat hozott gonosz sorsa puskám csőve elé s ugyanígy járt a másik róka nyúzása közben egy második nyúl.

Szinte féltem már tovább is kint maradni, mert hiszen ha ez tovább is így megy, holnapra meg azutánra semmi sem marad, hát csak fölszedtem gazdag zsákmányomat s vigabban mint akármikor megindultam hazafelé.

Utam a községen át szerény hajlékomig valóságos diadalmenet volt, kísért azon engem a község aprajagyja. A minapába komédiások jártak nálunk s hangos

dob és trombitaszóval járták be az utcákat nem csekély csődületet idézve elő, de azért bizton állíthatom, hogy ezeknek sem akadt több bámulójuk, mint nekem és elejtett vadjaimnak.

Az idei vadászévad különben sikeresnek mutatkozik, mert a minapába ugyancsak azon a tájon, hol ez a hallatlanul szerencsés napom volt, kutyáim egy rókát erősen szorongattak, de mielőtt puskám csőve elé hozhatták volna, az szerencsésen bemenekült egy lyukba abban a hitben, hogy itt majd biztonságban marad. De nem oda Buda, pajtás! Itt vannak az én derék tacsóim, majd kiszorítanak azok téged onnan.

Nem is kellett a kis kajsza lábuaknak sok biztatás; csakhamar benyomultak az idegen hajlékba s megindult a föld allatti hajsza. Rövidebb idő alatt, mint a mennyi ennek leírására szükséges, már kibujt a ravasz a lyuk száján, nyilván csak azért, hogy bizonyosságot tegyen szemeim és kezem biztosságáról. A föld gyomrában azonban tovább folyik a viaskodás és kis idő múlva a második róka is ott fekszik szerencsétlenül

299—321 lapjain olvashatjuk, hogy az említett években kivitt s csekély kivétellel tölgyből álló erdei keményfa áruk értéke az 52 millió forintot meghaladta, míg az ugyanazon idő alatt kivitt cserkéreg értéke 16, 623, 032 forintot tett, mely összegekből tehát egy évre átlagos számítással 23 millió forint esik.

Grell Mór nyugalmazott vasuti főmérnök kimutatta, hogy Ausztria- Magyarország már meglevő és újból épülő vasutai évenként 2,506000 darab talpfát szükségelnek, mely mennyiségből hazánk két milliót szolgáltat s szakszerűen kimutatja, hogy ezt a szükségletet Magyarország összes tölgy erdei csak mintegy 10—12 évig lesznek még képesek fedezni a vasuti talpfák árának emelkedése és az erdők túlhasználata mellett.

Nyilvánvaló ezekből, hogy a bekövetkező bajnak csak meglevő tölgyeseink gondos ápolásával és újaknak telepítésével vehetjük elejét s szükséges, hogy ez a tudat minden egyes erdész embert hasson át s erre irányult munkálkodásában lelkesítse és fáradhatlanná tegye.

LEVELEZÉS.

Alsó-Köröskény (Nyitra m.) 1899 december 8.

Tekintetes szerkesztő úr!

Alakítandó egyesületünkkel foglalkozó s lapunk 9-ik számában foglalt vezércikket közöltem környékbeli kartársaimmal s azok megbízásából köszönetet mondok szerkesztő urnak az abban foglaltakért, mert mi meg vagyunk győződve, hogy ezek után mindenki, a ki csak hive ügyünknek, ezzel a vitát befejezettnek fogja

járt társa mellett. Az egyik tacsó is kijött már, de a másik még mindig nem tágit, hanem tovább küzköd — eredménytelenül, mert a gonosz ellensége csak nem akar kitörni.

A jó szerencse hozott arra egy atyafit ásóval a vállán. No csak gyorsan neki az ásásnak, itt, az ugatás hangjának irányában. Fáradságos és verejtékes munka után végre előkerült a harmadik róka is és talán mondanom sem kell, hogy az is két társának sorsára jutott.

Mire ezeket a sorokat írom, már tizennégy rókának húztam le a bundáját s nem tettem le a reményről, hogy ez a szám a tél folyamán meg fog kétszereződni. Ha minden vadász hasonló kitartással és szerencsével pusztítaná a gonosz ragadozókat, biztos reményünk lehetne hasznos vadunk szaporodására.

Zudor Jakab
püsp. ur. főerdőr.

tartani. Különben nyilvánítsa véleményét mindenki szabadon.

Hosszu hallgatásom után legyen most szabad a szerkesztő úrhoz, mint mozgalmunk vezetőjéhez és ideiglenes elnökéhez pár kérdést intézni, kérve azokra vonatkozó szíves válaszát. Kérdéseim a következők:

1. Nagy figyelemmel kísérem lapunk minden sorát, de eddig azt, mit leginkább óhajtok, nem találtam meg, nevezetesen értesítést alapszabályainak jóváhagyásáról. Vajjon mi oka annak, hogy a jóváhagyás még mindig késik s nem lenne-e czélszerű az ügy lebonyolításának gyorsítására valamelyes lépéseket megtenni s talán valamely országgyűlési képviselő urhoz is fordulni s megkérni őt a jóváhagyás szorgalmazására, hogy így egyesületünk már a jövő év elején megkezdhesse áldásos működését? Magamnak is lenne alkalmam egy magas rangú és nagy tekintélynek, örvendő férfival ebben a tekintben értekezni, de fölhatalmazás nélkül nem merek semmi lépést tenni.

2. Szaporodott-e gyűlés után a jelentkező tagok száma, vagy csak a réginél vagyunk még? Ha a tagok száma nem szaporodott, annak okát abban látom, hogy az alapszabályok még mindig nincsenek a hazánkban divó összes nyelvekre lefordítva s szétküldve, mint a hogy az a gyűlésen jelezve volt. Nekem magamnak is sikerült 20 kartársunkat megnyerni az ügynek, de hogy ezek végleg megerősödjének és megállapodjanak, szükségem lenne 10 magyar, 5 tót és 5 német szövegű alapszabályra. Kérek szíves felvilágosítást arra nézve, mi akadályozza az alapszabályok lefordítását és különféle nyelveken való sokszorosítását?

Végül köszönöm szíves figyelmeztetését az előfizetés lejártára nézve s ígérem, hogy azt még e hó folyamán rendezni fogom. Addig is honfui tisztelettel maradok a szerkesztő urnak

igaz hive Pirchann Fridolin
kerületi erdőőr.

Hálás köszönettel tartozunk igen tisztelt levelező urnak kérdései felvetéseért, mert ez által módot nyertünk sok kétség eloszlására s így természetes, hogy a választ nem csak a legnagyobb készséggel, de azonnal is megadjuk.

Az alapszabályok — mint már többször említve volt lapunkban, a belügyministeriumnál vannak, hol egy igen nagy tekintélynek örvendő s alulírt által igaz ügyünknek és nemes törekvéseinknek megnyert országgyűlési képviselő nyújtotta be s kikérte — mint hozzám intézett levelében írja — ott a szükséges jóindulatot. Arra nézve, hogy ügyünk támogatására tisztelt kartársunk vagy bárki más befolyásos egyének pártfogását kikérje, nem szükséges külön meghatalmazás vagy megbízás, sőt ellenkezőleg nagy érdemeket szerez magának, ha befolyásos ismerőse útján szorgalmazza az alapszabályok jóváhagyását.

A mi a második kérdést illeti, arra feleletem a következő:

Gyűlésünk óta igenis számos új tag jelentkezett, de ezek száma még megközelítőleg sem olyan, mely vágyakozásunkat kielégitené. Igaz, hogy nagyot lendítene ügyünkön az, ha az alapszabályokat, minden honi nyelven szétküldhetnők, de sajnos, ezt nem tehetjük, egyszerűen azért, mert nincs meg erre a hozzá való költségünk. Az eddig begyűlt néhány forint még a magyar alapszabályok, felhívások, nyilatkozatok kinyomatása és szétküldése, az alapszabályok fölterjesztése, az ügy érdekében tett utazások körül felmerült költségeimet is csak részben fedezte s azokat bizon nagy önmehtagadással szerény jövedelmemből kellett pótolnom, mi annál nehezebbemre esett, hogy számos olvasója lapomnak füle mellett eresztí el a felhívásokat, kéréseket s minden egyebet megtesz, csak a köteles előfizetési díjat nem küldi be. Bizon nehéz dolog az, mikor nem csak a szellemi munka de a tekintélyes anyagi kiadás is egyetlen s egyébként is szegény ember már-már roskadozó vállait nyomja s csak az ügy nemes volta az, mely őt még a küzdelem folytatására serkenti. Most is — csak hogy ne kelljen a harcot földadni — kérem kell összes hűveimet, hogy előfizetéseiket lehetőleg meg az év végeig ujítsák meg s így segítsenek betömni azt a léket, melyet viharhányta hajónkon sokak egykedvűsége sőt számosnál talán a rossz indulat is ütött.

Egyben értesitem, hogy 20 darab magyar szövegű alapszabályt postára tettem; akad majd mindenütt arra való ember, ki azokat a magyar nyelvet nem bírónak megmagyarázza.

Végül fogadja hálás köszönetemet fáradhatlan buzgóságáért.

Podhradszky Emil
ideigl. elnök.

Különfelek.

Hova pályázzunk? Az E. L. XI. füzetében a következő pályázatokat találjuk: Gróf Lónyay farkadini uradalmában erdő-őri állásra pályázat hirdettetik.

Javadalma: 240 forint fizetés, erdei lakás, konyhakerttel, 10 szekér szénát termő kaszáló, 6 drb. szarvasmarhának és 6 drb. sertésnek nyári legelő és a büntetés pénzek $\frac{1}{3}$ -ad része. Magyarul és románul kell tudnia. Pályázatok deczember hó 31-ig alulírotthoz nyújtandók be. Dr. Gortvay Bertalan, Budapest IV., Ferencz-József rakpart 12.

Csanádi székeskáptalan Saágh-paráczai uradalmában egy erdő-őri állás jött üresedésbe, melylyel következő illetmények vannak egybekötve:

Egyévi fizetés készpénz 300 frt, buza 8 hektoliter, egy darab tehéntartás, egy darab kocza és öt malacz legeltetés, tűzifa szükség szerint, szabad lakás.

Pályázók felhivatnak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előírt minősítéseket, ép és egészséges testalkatukat jó látó és hallóképességüket, életkorukat, illetőségüket és eddigi szolgálataikat, valamint a magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezűleg irt kérvényüket a csanádi főtitkarságnak Székeskáptalanhoz címezve alulírt uradalmi tisztartóságnál 1900. évi január hó 1-éig nyujtsák be. Megjegyeztetik, hogy csak róm. kath. egyének folyamodványai vétetnek figyelembe. Az erdő-őri állás már 1900 évi január 1-én betölthető. — Megkiváncsítik, hogy a pályázók jó lövők legyenek.

Hirlap-biztosító társaság. Nem nálunk hanem Finnországban alakul egy ilyen részvénytársaság. Acenzura ugyanis egy idő óta nagyon szigorú; a kormány működését megbirálni egyáltalában nem szabad s a főkormányzónak joga van a tilalom ellen vétő lapokat ideiglenesen vagy akár véglegesen is beszüntetni. Már is számos hirlap kapott két-három hónapi szilenciumot s néhányat végleg betiltottak. Ezáltal természetesen sok ember megkárosodott. Minthogy ez az eljárás a mostani kormányzati rendszer alatt valószínűleg igen gyakori dolog lesz, hirlap-biztosító társaság alapítását tervezik Helsingforsban. A terv igen életre való, de szomorú dolog, hogy ilyesmire szükség van.

Száztizenöt év börtönben. Furcsa multu emberrel ismertem meg a Bp. N. A derék urat Garnotnak hívják, s minap hat hónapi fogságra ítélték, mert koldult. Garnot joggal nevezhetné magát a visszaesők királyának, mert különböző visszaesései révén 1859-től a mai napig, tehát negyven év alatt nem kevesebb, mint száztizenöt esztendei börtönt — kellett volna leülnie. Negyvenszer ítélték el, amely negyven ítélet közül huszonkettőt a katonai törvényszék, tizenhármat a polgári bíróság mondott ki rá. Katonai bűnei közt van: szökés, lopás, verekedés, sikkasztás, engedetlenség stb. Ezekért a fennálló törvények szerint összesen 105 évi börtön jár.

Vizbefulladt násznép. A szlavóniai Ilok községben a minap nagy szerencsétlenség történt. Manglovics Szieván jómódu parasztgazda tartotta esküvőjét Stanovics Máriával s a lakodalom után szánon vitte haza fiatal feleségét. Az új párt három szánon kísérte a násznép. Hogy a hófuvást elkerüljék, nem mentek az országuton, hanem a Dunapartra tértek, a hol közelebb érhettek haza. Az egyik kanyarodónál az első szán, a melyben a vőlegény és menyasszony volt, lecsuszott a partról s a benne ülők a Dunába estek. A második szán, a mely nyomon követte az első, ugyanígy járt. A násznép többi tagjai segíteni akartak rokonaikon, de közülök hárman szintén elvesztek a habokban. Összesen tizenkét ember fulladt a Dunába s a mint a vizsgálat megállapította, a szerencsétlenséget az okozta, hogy a kocsisok részek voltak s örült vágatással hajtottak a veszélyes uton.

Fehér róka. A tiszta fehér állatok általában igen ritkák a szabad természetben. Veréb, fecske, fogoly, fácán vagy más, az emberi lakok közelében élő vagy emberi gondozásban részesülő állatok inkább mutatnak hajlandóságot az albinizmusra, mint a vadállatok. Éppen

ezért meglepő ritkaságnak tekinthető az a fehér róka, a melyet egy bátfai vadász minap Lendl Adolf dr. intézetébe küldött kitömés végett. Bundájában egy színes szőrszála sincs; körme, szeme szintén tiszta fehérek, csak a szemebogara vérvörös, a mi az emberi albinókat jellemzi. A szerencsés vadász, a ki ezt a szép állatot most kitömötte, 300 forintért sem akarta eladni, pedig ennyit kínált a bundájáért egy külföldi muzeum.

A besózott gyáros. Már ilyenek az emberek. Haláluk után sem akarnak egyforma bánásmódban részesülni. Az egyik kemencében akar megégni, a másik megelégszik a rendes temetéssel. Egy cincinnati gyáros most még furcsább módon óhajtott elköltözni e földi világból. Végrendeletemnek egy passzusa így hangzik;

Amerikai polgár vagyok s halbesózásból gazdagodtam meg. Tehát nincs kedvem ahhoz, hogy közönséges módon temessenek el. Kívánom, hogy sózzanak be s besózva konzerváljanak.

Engedelmes örökösei nagy bádög dobozt csináltattak s miután a pap beszentelte az elköltözöttet, eleget tettek utolsó kívánságának. A gyár legrégebb munkásai követelték a maguk számára ezt a megtisztelő munkát, amely szakemberek kijelentése szerint pompásan sikerült. Aztán fölállítottak a gyár udvarán egy kis mauzoleumot s abba helyezték el egykori gazdájukat.

Felrobbantotta önmagát. Borzalmas módon pusztította el magát a minap Gál Zsigmond udvarhelyi 25 éves bognár segéd. A Stefánia-ut 2-ik szám alatt lakott fiatal feleségével. Egy reggel dynamitpatront tett a szájába és azt meggyújtotta. A történet hatalmas dörrenéssel felrobbant és a szerencsétlen embernek fejét szétvetette, a mellét és vállát pedig teljesen összeroncsolta. A robbanás oly heves volt, hogy még az épületet is megrázkódtatta. Az emberek ijedten futottak össze és a rendőrséget értesítették a borzalmas öngyilkosságról. Gál holttestét beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe. Az öngyilkos szerencsétlen fiatal felesége nem is sejti, hogy miért követte el férje a rémes öngyilkosságot.

Lelőtte a saját leányát. Debrecenből megdöbbenő szerencsétlenséget jelent a Bp. H. Engi Sándor majoros, egy reggel vadászatra akart indulni. Távozófélben szokás szerint csókkal szokott bucsuzni egyetlen leányától, a harmadféléves Emmától. Most is kereste a gyereket s e végből a belső szobából a pitvarba ment. A puska a vállán volt, a ravasza azonban valami módon beleakadt az alacsony ajtó kilincsébe, úgy hogy föl és lecsattant, mire eldőrdült a lövés és a golyó szétrocskolt a pitvarban álló gyermek fejét annyira, hogy vére az apára fröcscent. Engi rohant azonnal a rendőrkapitányhoz és zokogva panaszkolt:

Megöltem a lelkem, életem, ártatlan kis leányom!

Zendülés az adóvégrehajtás miatt. Maros-Torda vármegyében az idén rossz termés volt, úgy hogy a népet sok helyen a legnagyobb nyomor fenyegeti. Természetesen a gazdák nem bírták megfizetni az adójukat, a mire a pénzügyigazgatóság végrehajtókat küldött a községekbe. Gyalakut, Kelemtelke, Havadtó és Vadasd községben a lakosság nem akarta a végrehajtókat beereszteni a falu határára. Kaszákkal, vasvillákkal fegyverezték föl magukat a parasztok s kiverték az előljárókat és végrehajtókat. A főszolgabíró kénytelen volt csendőroket kérni s most az adóvégrehajtók szuronyos kísérettel járnak házról-házra.

A november 13-iki világesemény. A tudósok szerint egészen bizonyos, hogy november 13-án a mikor a világ végének kellett volna lenni, nagyon sok jelenség történt a világűrben, a melyet a sűrű köd miatt nem lehetett a mi földünkéről látni Bacon, az angol csillagászati társaságnak tagja november 13-án elég jókor szállt föl léghajón s oly magasra jutott, hogy a köd aláje került s nem zavarhatta meg kilátását. Bacon azt tapasztalta, hogy n Szíriusz ezen a napon nagyon halvány volt, a holdnak pedig rézsíne volt. A világűrben mindenféle zaj hatott a füléhez, hol erősebben, hol gyöngébben, és Bacon sehogy sem tudta magának megmagyarázni ennek az zajnak az eredetét. Az égboltozat szinte hihetetlen gyorsasággal váltogatta színét; előbb a legintenzívebb vörös színben ragyogott, aztán egyszerre szürke, majd fekete lett és végül zöldes-fehér színt öltött. Ezek a megfigyelések annál valószínűbbek, mert Bacon azon az estén huslevesnél egyebet nem ivott.

Szerkesztői üzenetek.

Bakkay Ignác urnak, Körösmezőn. Lehet, hogy az utalványsszelvény elkallódott s a bejegyzés elmaradt, miután pedig távol áll tőlünk állításának igazságát kétségbe vonni, előfizetését 1900 júni 30-ig rendezve vezettük be. — **Boér József** urnak, Sarkaica. Kívánságának legnagyobb sajnálatunkra nem tehetünk eleget, mert a hirdetések fizetve vannak s ezek képezik nagy részét ama csekély jövedelemnek, mely a sok hátralék leírása után még számunkra marad. — **Géczi Kálmán** urnak, Nagy-Zsám. A küldött nyul ha nem is a maga lábán, de szerencsésen megérkezett s itt az a nem várt szerencse érte, hogy lapunk szerkesztője és családja jó étvágygyal elfogyasztotta, nem feledkezvén meg az áldomásnál a derék küldőről sem. Az, hogy nem saját lövés volt, — mit különben szintén sajnálunk — nem von le semmit a dolog érdeméből. Ennél a nyulnál csak a kéz nem volt az, mely az előző években, de a jóságos szív, az még mindig a régi. Köszönet és üdvözlés! — **Egy öreg jágernek.** A közleményekben foglalt igazságokat lapunk jövő számában méltatni fogjuk.

Görög László urnak, Szatmár. Ha a lapot nem kapja pontosan, csak önmagát okozhatja, mert nem közölt velünk pontos címet s a városban úgy látszik még nem ismerik. Irja meg pontosan, hogy a IV. évfolyam melyik számai hiányoznak s pótlólag küldjük. — **Bögözy Gyárfás** urnak, Miskolc. Előfizetése múlt év október végével járt le s erre küldött az idén 3 forintot, így tehát nekünk van igazunk, midőn előzetes lejárát augusztus végére tettük.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradzky Emil.

Fontos téli idényre!

Téli halina (Filz) csizmák

(saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

Ára: 4 frt 50 kr.

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem.

LENGYEL ALBERT, erdőőr

Alsó-Rákos N. Küküllő megye

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítvány 1847.

Brausweller János
Szeged

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

MEGJELENT

a

BLUM ÉS TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

egujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú cégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmívelésügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujjalag megbízott
a nagytekintetű erdőtisztek és az erdészeti altisztek egyenruha szállításával.

Tisztelettel értesítjük, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati cikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHÁK

a legjobb francia és angol divat szerint készítettnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly cégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni.

Kiváló tisztelettel

BUDAPEST, IV.
Sütő utca 2, Szervitater sarkán.**BLUM és TARSA**

elsőrangú egyenruha készítő intézete.

Ő csász. és kir. Fensége József főherceg udvari szállító.
Szerb kir. udvari szállítók. A földm. m. kir. miniszterium szállító.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.